

Aliança per una auditoria de la xarxa de distribució d'electricitat a Catalunya

La xarxa de distribució d'electricitat és un servei essencial que garanteix l'accés a l'energia a milions de persones. A Catalunya, però, més del 95% d'aquesta infraestructura és de propietat, titularitat i gestió privada d'E-Distribución (Endesa). Aquesta concentració de poder en un únic operador ha fet que **les decisions sobre inversions, manteniment i modernització siguin opaques** i responguin principalment a lògiques de rendibilitat econòmica, **deixant en segon terme la informació i qualitat del servei, l'ampliació de la seva capacitat, l'impuls de l'autoconsum i les necessitats del territori**. La major electrificació que suposarà un model energètic no dependent de combustibles fòssils i la necessitat d'una xarxa més flexible com vam veure en l'apagada massiva del 28 d'abril de 2025 posen en evidència la falta de resiliència d'una xarxa que fa anys que opera al límit, i la necessitat d'un diagnòstic profund i independent sobre el seu estat real.

Els informes i les dades oficials confirmen una situació alarmant en la qualitat del servei, pel que fa als talls i microtalls ([més de 5000 en els últims 10 anys, afectant de mitjana un mínim de 1000 persones durant 30 minuts](#)), així com per la saturació dels punts d'accés i connexió a la xarxa. Segons els mapes de capacitat recentment publicats, el 83,4% dels nusos de connexió estan completament ocupats. És a dir, pràcticament no hi ha marge per connectar noves demandes de generació d'electricitat. La distribuïdora al·lega que hi ha hagut un augment massiu de sol·licituds d'accés, tanmateix, aquest augment no justifica el dèficit acumulat d'inversions. Aquesta situació està provocant colls d'ampolla, que alenteixen la transició energètica: **si no es pot connectar una nova generació renovable, perdem oportunitats per deixar enrere l'energia fòssil d'una vegada per totes, i posem barreres a l'autoconsum col·lectiu i a les comunitats energètiques**.

Aquest dèficit d'inversió es manifesta en el dia a dia de les llars en molts barris d'arreu del país: en l'última dècada, la xarxa d'Endesa a Catalunya ha registrat almenys 5.462 apagades massives. Aquestes interrupcions del subministrament afecten de manera desigual el territori: **municipis menys poblats, barris i zones socialment vulnerables pateixen més talls i durant més temps**: pobles com Mont-roig del Camp i Tortosa figuren entre els més perjudicats. Pel que fa als barris, també és coneguda, per exemple, la lluita per la millora de la xarxa als barris de Sant Roc a Badalona, la Prosperitat, el Raval i Torre Baró a Barcelona, o el Culubret a Figueres.

Això demostra que, mentre determinades zones de les grans ciutats poden disposar d'inversions i supervisió, els barris vulnerables i desfavorits i els municipis poc poblats queden amb infraestructures sobrecarregades i envellides. I en general, els municipis de Catalunya operats de manera privada també tenen dificultats per intervenir en la gestió d'una infraestructura que afecta de manera molt directa a la ciutadania i a les empreses locals, i dificulta el desplegament de moltes competències i serveis municipals com la planificació urbanística, l'ordenació de la via pública, la defensa dels drets socials, etc.

A tot això s'hi afegeix un problema greu de manca de transparència. Ara mateix, la xarxa de distribució elèctrica a Catalunya funciona gairebé com una caixa negra d'Endesa. L'empresa va arribar a [demandar judicialment que no es fessin públiques dades d'aquestes apagades massives](#). **Les decisions**

sobre quins municipis veuen reforçada la seva xarxa, on s'executen inversions o per què es denega un punt de connexió són processos opacs, difícilment auditables i fora de l'abast dels ajuntaments i de la ciutadania. Sense transparència i accés a la informació tècnica i econòmica, és impossible verificar si les decisions s'ajusten al marc regulador, als criteris de proporcionalitat o a l'interès general.

La distribució d'electricitat constitueix un **servei essencial d'interès econòmic general (SIEG)**, en els termes reconeguts pel dret de la Unió Europea i per l'ordenament jurídic intern, i es presta en règim de **monopoli natural** mitjançant empreses privades que gaudeixen d'una **retribució regulada i garantida** a càrrec del conjunt dels consumidors. Aquesta configuració excepcional implica que l'activitat de distribució no pot regir-se exclusivament per criteris de rendibilitat empresarial, sinó que queda subjecta a **deures reforçats de servei públic**, entre els quals s'inclouen la garantia d'un subministrament segur i de qualitat, la igualtat territorial i social en l'accés a l'energia, la transparència en la gestió i la planificació diligent i anticipada de la xarxa per donar resposta a necessitats previsibles, com les derivades de la transició energètica.

La xarxa de distribució, que hauria de ser un servei públic al servei de la transició energètica i dels drets de la ciutadania, s'ha convertit en un element de bloqueig, d'opacitat i de desigualtat. Per això, **cal recuperar el control públic i democràtic d'aquesta infraestructura estratègica**, garantint que la informació, la planificació i les inversions responguin a l'interès general. Els municipis tenen dret a conèixer l'estat real de la xarxa per no haver de prendre decisions a cegues, i d'intervenir en la seva planificació futura. Sense aquest coneixement, els ajuntaments no poden desenvolupar estratègies energètiques pròpies ni garantir una transició justa.

Per tot això, és imprescindible realitzar una **auditoria independent i exhaustiva de la xarxa de distribució**. Només amb informació completa, contrastada i pública podrem corregir desigualtats, assegurar la qualitat del subministrament i garantir que la xarxa estigui al servei de l'interès col·lectiu i no exclusivament dels beneficis privats.

Des de les entitats i institucions que donem suport a aquesta **"Aliança per una l'auditoria de la xarxa de distribució d'electricitat a Catalunya"**, impulsarem una auditoria de la xarxa que incorpori els següents elements:

- **Anàlisi d'inversions executades vs. inversions planificades.** Contrastar la inversió prevista amb la realment executada revisant projectes, certificacions d'obra, factures i registres, avaluant el compliment dels plans d'inversió, detectant inversions ajornades o no justificades i validant la coherència entre despesa i evolució de la infraestructura.
- **Anàlisi dels índexs de qualitat i continuïtat del subministrament (TIEPI, NIEPI).** Inclou la revisió i validació dels indicadors de continuïtat, l'anàlisi històrica de les interrupcions, la comparació entre dades declarades i registres operatius, i l'avaluació del grau de compliment dels estàndards reguladors.
- **Estudi de la capacitat d'integració de la generació renovable distribuïda.** Analitzar la capacitat de la xarxa per integrar nova generació distribuïda mitjançant models de fluxos de

càrrega, identificació de colls d'ampolla i determinació de la capacitat disponible a cada tram, així com les inversions necessàries per incrementar-la.

- **Estudi de l'estat dels actius i el seu nivell d'amortització.** Anàlisi de l'estat de la xarxa de distribució i del grau d'amortització amb càrrec a la tarifa elèctrica, per conèixer el valor econòmic de la mateixa.
- **Avaluació de temps i criteris d'accés i connexió a la xarxa, i d'activació dels autoconsums.** Examinar els temps reals de resposta respecte als terminis regulats, la coherència i transparència dels criteris tècnics, la traçabilitat de les sol·licituds i la motivació de les denegacions, identificant possibles discriminacions o pràctiques no justificades.
- **Investigar d'ofici potencials abusos de poder de grans empreses,** que haguessin demanat reserves de potència a punts de connexió de la xarxa que no utilitzen, en particular Endesa per la seva posició monopolística a Catalunya.
- **Estudi comparatiu amb els estàndards europeus.** Comparar la capacitat, l'estat, l'eficiència, la planificació, el grau de digitalització i la integració de renovables de la xarxa, i en general la qualitat del servei, en relació amb altres països europeus i altres distribuïdores locals.
- **Identificació d'incompliment de la regulació del servei de distribució.** Detectar desviacions respecte al marc normatiu, incloent-hi incompliments de qualitat, manteniment, informació o connexions, mancances en les obligacions d'inversió, ús indegut de retribucions i proposar mesures correctores i demanar responsabilitats associades.

Les entitats i institucions sotasignants ens comprometem a impulsar aquest procés i demanem la col·laboració activa de les institucions que tenen competències de control i regulació de la xarxa de distribució (Ministeri, CNMC i Direcció general d'energia de la Generalitat de Catalunya) per a dur a terme i fer possible una auditoria amb l'objectiu final de poder disposar de totes les dades i saber en quin estat es troba actualment la xarxa.

Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública (Amep)

Xarxa per la sobirania energètica (Xse)

Aliança contra la Pobresa Energètica (APE)

Batec - Pol cooperatiu per la transició energètica

Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (FAVB)

Som Comunitats

Comunitats energètiques: Comunitat Energètica del Poblenou CEP9

—

Pendents d'aprovació de l'adhesió en òrgans formals:

Som Energia, Micropobles i diverses comunitats energètiques.